

[Strona główna](#)[Dokumenty KPN](#)[Leszek Moczulski](#)[Inne dokumenty](#)[Historia KPN](#)[Procesy polityczne](#)[Encyklopedia KPN](#)[Czytelnia Bibuły](#)[Wspomnienia](#)[Publikacje](#)["Kadrówki"](#)[Film](#)[Kontakt](#)

Historia KPN

Obszar I Warszawa, Siedlce, Płock, Radom

II. Karnawał Solidarności

Po podpisaniu Porozumień Sierpniowych Stefan i Andrzej Melak założyli ZZ "Jedność", który - podobnie jak ZZ "Piast" na Górnym Śląsku nie zdołał rozwinąć działalności.

W okresie od września 1980 do stycznia 1981 władze aresztowały liderów KPN (wszyscy byli związani z Warszawą): Moczulskiego, Stańskiego (w jego miejsce szefem obszaru I został Stefan Melak), Goławskiego i Szeremietiewa. Ten fakt, a także zawieszenie działalności KPN (od grudnia 1980 do lipca 1981) sparaliżowały warszawską Konfederację w pierwszych miesiącach 1981.

Trend odwrócił się w drugiej połowie roku, za sprawą działalności Komitetu Obrony Więzionych za Przekonania (KOWzaP). W Warszawie powstał on 18 maja 1981, a w jego skład weszło wielu działaczy warszawskiej KPN. Liczył on w sumie ok. 100 osób.

25 maja 1981 KOWzaP-y w całym kraju zorganizowały marsze pod hasłem uwolnienia więźniów politycznych. W Warszawie organizatorem marszu z kościoła św. Anny do Grobu Nieznanego Żołnierza, był KOWzaP oraz NZS. Udział wzięło ok. 10 tys. osób. Na czele demonstracji szli przywódcy "S" (Wojciech Ziemiński, Zbigniew Bujak oraz Seweryn Jaworski), ale ważną rolę w organizacji marszu odegrali działacze NZS SGGW-AR (przede wszystkim Jerzy Boruc i Ryszard Marszałek).

20 lipca 1981 powstał Komitet Organizacyjny "marszu gwiazdowego", który miał odbyć się w dniach od 17 do 22 sierpnia - ok. 300 tysięcy osób z siedmiu miast miało przejść do Warszawy, gdzie miała odbyć się msza polowa w intencji uwolnienia więźniów politycznych. Władze "S" i Episkopat opowiedziały się jednak przeciwko tej inicjatywie i 16 sierpnia akcja została odwołana.

Z czasem zaczął narastać konflikt między warszawskim KOWzaP (zdominowanym przez KPN) a Zarządem Regionu NSZZ "S" (zdominowanym przez środowisko KSS "KOR"), zwłaszcza Zbigniewem Bujakiem. W konsekwencji zebrania KOWzaP odbywały się nie w siedzibie ZR, ale w zajezdni MZK "Młynarska".

Walka o uwolnienie więzionych przywódców KPN spowodowała napływ nowych członków do Konfederacji. Dotyczyło to zwłaszcza młodzieży szkolnej (bracia Babińscy, bracia Jaworowscy, Cezary Karolak, Krzysztof Król, Bożena Latoszek, Jarosława Maćkowiak) i studenckiej (np. grupa niepodległościowa z Piotrem Ogińskim w ramach NZS na SGGW). Drugim czynnikiem, który powodował wzrost popularności KPN w tym czasie były masowe obchody ważnych rocznic narodowych.

Jeszcze 29 listopada 1980 (w 150-tą rocznicę Nocy Listopadowej) warszawska KPN, wspólnie z Kręgiem Pamięci Narodowej, Archikonfraternią Literacką oraz akowskim środowiskiem kombatanckim, zorganizowała w Olszynie Grochowskiej uroczyste obchody, w który udział wzięło kilka tysięcy osób.

Z kolei 31 lipca 1981 członkowie Komitetu Katyńskiego i działacze KPN (w sumie 31 osób) postawili w Dolince Katyńskiej na Powązkach 4,5-metrowy krzyż z granitu, który miał być głównym elementem pomnika katyńskiego. W nocy z 31 lipca na 1 sierpnia tego roku władze - przy użyciu ciężkiego sprzętu - zdemontowały i wywoziły ten krzyż. Sprawa została nagłośniona przez Stefana Melaka i Andrzeja Szomańskiego w trakcie I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ "S" w Gdańsku.

6 grudnia 1981 w miejscu, gdzie latem postawiono Krzyż Katyński, członkowie Komitetu Katyńskiego wmurowali kamień węgielny i urny z ziemią katyńską, które po 13 Grudnia także zostały zabrane przez SB.

Mimo uwięzienia przywódców KPN warszawscy działacze partii kontynuowali działalność poligraficzną. Do listopada 1980 ukazywała się "Droga", wydano kilka numerów "Gazety Polskiej", Stefan Melak rozpoczął wydawanie pisma "Niepodległość". Robotniczy Ruch Narodowy (utworzony przez działaczy KPN zatrudnionych w MZK: Waldemara Dziumaka, Mariana Parchowskiego i Ryszarda Zarembę) wydawał "Robotnika Polskiego" a Wydawnictwo Polskie - kilka książek.

11 listopada 1981,
Warszawa
fot. z archiwum
Andrzeja Iwańskiego

Powstanie KPN w Płocku wiąże się z działalnością płockiego KOWzaP-u, utworzonego 2 czerwca 1981. Na jego czele stanął Andrzej Pacałowski, a jego zastępcami byli Jan Chmielewski oraz Grzegorz Rousseau.

19 czerwca 1981 przyjechał do Płocka Tadeusz Stański (czasowo przebywający na wolności) a jego wizyta doprowadziła do powstania płockiego ośrodka KPN, na którego czele stanął Jan Chmielewski. Formalnie okręg płocki KPN utworzono na zebraniu organizacyjno-wyborczym 31 sierpnia 1981. Wybrano wówczas KAB, na czele z Chmielewskim. W kilku płockich zakładach pracy (w Ośrodku Badawczo-Rozwojowym FMŻ, MZRiP, Przedsiębiorstwie Remontowym "Naftoremont") powstały zakładowe komórki KPN. W listopadzie 1981 młodzież szkolna (głównie z LO Elektrycznego) utworzyła też OM KPN, na czele z Jackiem Pawłowiczem. Zdołali wydać dwa numery pisma "Młody Konfederata".

17 września 1981 płocka KPN zorganizowała mszę św. w kościele św. Stanisława Kostki, po której kilkadziesiąt osób przeszło pod Grób Nieznanego Żołnierza, gdzie złożono wieńce i zapalono znicze.

Analogiczna sytuacja była w Radomiu. Równolegle powstał tutaj Regionalny KOWzaP przy ZR "S" Ziemia Radomska (26 czerwca 1981) i okręg radomski KPN. Na czele obu struktur stanął Zdzisław Podkowiński a do najbardziej aktywnych działaczy należeli: Krzysztof Bińkowski, Jacek Jerz i Andrzej Sobieraj. Radomski RKOWzaP wydawał własne pismo pn. "Rota".

Jerz i Sobieraj przewodniczyli rozmowom ze stroną rządową na temat ukarania winnych i rehabilitacji ofiar Czerwca '76, co doprowadziło do usunięcia skompromitowanych "ścieżkami zdrowia" I sekretarza PZPR Prokopiaka i komendanta wojewódzkiego MO Mozgawy.

Radykalizm działaczy KPN we władzach radomskiej "S" (zwłaszcza Jerza i Sobieraja) powodował konflikty, gdyż część działaczy opowiadała się za umiarkowanym programem KSS KOR.

KPN zdobyła także wpływy w środowisku uczniowskim. W Radomiu powstał Młodzieżowy Ruch Niepodległościowy a lokalna młodzieżówka SD - Związek Młodzieży Demokratycznej sympatyzowała z Konfederacją.

Największą manifestacją współorganizowaną przez radomską KPN w tym czasie były uroczyste obchody Święta Niepodległości 11 listopada 1981, w czasie których do kilku tysięcy osób na radomskim rynku przemawiali: Andrzej Sobieraj i Jacek Jerz.

Radomski KOWzaP był szczególnie aktywny, dzięki czemu w Radomiu (w budynku NOT) odbył się 21 i 22 listopada 1981 V ogólnopolski zjazd KOWzaP-ów. Jerza i Podkowińskiego wybrano do 7-osobowej Ogólnokrajowej Rady Koordynacyjnej KOWzaP-ów.

*Materiały są dostępne na licencji [CC BY 3.0 PL](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl/).
Zezwala się na dowolne wykorzystanie treści
pod warunkiem wskazania autorów praw do tekstu.*